

УДК 376.3:796

DOI <https://doi.org/10.24195/olympicus/2025-2.19>**Щекотиліна Наталя Федорівна**

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств

Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та реабілітації

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»**ORCID ID:** 0000-0003-1312-7038

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У сучасних умовах реформування освітньої системи України велике значення набуває питання забезпечення рівних можливостей для навчання дітей з особливими освітніми потребами. Особливої актуальності набуває організація інклюзивного фізичного виховання в умовах Нової української школи (НУШ), адже фізична культура сприяє не лише гармонійному фізичному розвитку дитини, але й розвитку соціальних компетенцій, психологічній адаптації та формуванню позитивної самооцінки. Водночас для реалізації інклюзивного підходу необхідні теоретично-методичні та організаційні засади, які враховують особливості фізичного, психічного та соціального розвитку учнів з різними порушеннями.

Метою дослідження було виявлення особливостей організації та методичного забезпечення інклюзивного фізичного виховання в Новій українській школі, аналіз чинників, які сприяють або перешкоджають ефективній реалізації інклюзивного підходу, а також визначення напрямів підвищення професійної готовності вчителів фізичної культури.

Для досягнення мети використовувалися теоретичні **методи**: аналіз науково-педагогічної літератури, нормативно-правових документів, узагальнення досвіду практичної діяльності в інклюзивних класах. Емпіричні методи включали спостереження за уроками, анкетування вчителів фізичної культури, педагогів-асистентів і батьків, а також інтерв'ю з фахівцями.

Результати дослідження показали, що ефективна організація інклюзивного фізичного виховання вимагає застосування диференційованих вправ та адаптованого обладнання, тісної співпраці педагогів, психологів і батьків, а також постійного підвищення кваліфікації вчителів. Основними труднощами є недостатність матеріально-технічної бази, низький рівень підготовки вчителів до інклюзії та складність управління різнорівневим складом учнів у класі. Водночас запровадження інноваційних методик і міждисциплінарного підходу значно підвищує якість фізичного виховання дітей з ООП.

Особливу увагу у дослідженні приділено формуванню професійної готовності вчителів, що включає не лише спеціальні знання і навички, а й розуміння психологічних аспектів взаємодії з дитиною з особливими потребами. Також підкреслено важливість державної підтримки та розвитку системи безперервної освіти педагогів як запоруки успішної інклюзії у фізичному вихованні.

Отримані результати можуть бути використані при розробці методичних рекомендацій і програм професійного розвитку педагогів для покращення інклюзивної практики у фізичній культурі в НУШ, а також сприятимуть формуванню інклюзивного освітнього середовища, яке відповідає сучасним стандартам і потребам суспільства.

Ключові слова: професійна підготовка, інклюзивне середовище, спеціальні освітні потреби, інноваційні підходи, адаптивна фізична культура.

Вступ. Інклюзивна освіта, як провідний принцип сучасної української школи, спрямована на забезпечення рівного доступу до якісної освіти всім дітям, незалежно від їхніх фізичних, психічних, інтелектуальних чи соціальних особливостей. Концепція Нової української школи (НУШ) акцентує увагу на розвитку особистості, створенні безпечного та підтримувального освітнього середовища, де кожна дитина має змогу реалізувати свій потенціал. Важливим складником цієї системи є інклюзивне фізичне виховання, яке дозволяє дітям з особливими

освітніми потребами (ООП) бути повноцінними учасниками навчального процесу та шкільного життя.

Фізична культура не лише забезпечує розвиток рухових якостей, зміцнення здоров'я, але й сприяє формуванню соціальних навичок, самостійності, позитивної самооцінки. Саме завдяки фізичному вихованню діти з ООП мають можливість залучатися до командної роботи, розвивати комунікативні компетентності, долати психологічні бар'єри. Проте організація інклюзивного фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти має низку особливостей і потребує врахування багатьох чинників: стану здоров'я дитини, її функціональних можливостей, наявності ресурсів, кваліфікації педагогів тощо.

Незважаючи на існування нормативно-правового підґрунтя для реалізації інклюзивного підходу в освіті, практика свідчить про недостатню методичну та матеріально-технічну готовність шкіл до ефективного впровадження інклюзивного фізичного виховання. Вчителі фізичної культури часто не мають необхідної підготовки для роботи з дітьми з різними видами порушень розвитку, що знижує якість освітнього процесу та створює додаткові труднощі в навчанні.

Актуальність даного дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення організаційних і методичних підходів до фізичного виховання в інклюзивному освітньому середовищі. Успішне вирішення цього завдання сприятиме формуванню толерантного, доброзичливого колективу, у якому кожен учень, незалежно від індивідуальних особливостей, почуватиметься повноцінним учасником навчального процесу.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та виявити особливості організації інклюзивного фізичного виховання в умовах Нової української школи, а також визначити основні напрями вдосконалення педагогічної практики для забезпечення ефективного навчального процесу учнів з особливими освітніми потребами.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан науково-педагогічних досліджень у сфері інклюзивного навчання та фізичного виховання дітей з ООП.
2. Ознайомитися з нормативно-правовими документами, що регламентують організацію інклюзивного фізичного виховання в НУШ.
3. Охарактеризувати організаційно-методичні особливості проведення уроків фізичної культури в інклюзивних класах початкової та середньої школи.
4. Виявити основні труднощі та бар'єри, з якими стикаються педагоги у процесі реалізації інклюзивного підходу на уроках фізичної культури.
5. Запропонувати педагогічні умови та рекомендації, що сприятимуть ефективній організації фізичного виховання для учнів з ООП у загальноосвітньому закладі.

Методи дослідження. Для досягнення мети та виконання поставлених завдань у дослідженні використовувався комплекс взаємопов'язаних методів.

Теоретичні методи:

- аналіз науково-педагогічної літератури з питань інклюзивного навчання, фізичного виховання, спеціальної педагогіки та адаптивної фізичної культури;
- вивчення державних нормативно-правових документів (Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції НУШ, методичних рекомендацій МОН щодо інклюзивного навчання);
- узагальнення досвіду організації фізичного виховання дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища.

Емпіричні методи:

- спостереження за проведенням уроків фізичної культури у класах з інклюзивною формою навчання;
- анкетування вчителів фізичної культури, асистентів учителя, учасників педагогічного колективу з метою виявлення рівня їх обізнаності, труднощів і потреб у роботі з дітьми з ООП;
- бесіди з фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів (ІРЦ), адміністрацією шкіл та батьками дітей з ООП щодо ефективності інклюзивного фізичного виховання.

Порівняльний аналіз:

- порівняння підходів до організації інклюзивного фізичного виховання в різних закладах загальної середньої освіти;
- аналіз ефективності використання адаптивних методик і індивідуалізованих програм у фізичному вихованні.

Застосування зазначених методів дозволило комплексно оцінити сучасний стан інклюзивного фізичного виховання в умовах НУШ, виявити його проблемні зони та окреслити шляхи вдосконалення освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами.

Результати дослідження. У сучасній педагогічній науці питання інклюзивного фізичного виховання розглядається як важливий аспект забезпечення права кожної дитини на повноцінну участь у навчальному процесі незалежно від стану здоров'я, фізичних або психічних особливостей. Дослідження з цієї тематики засвідчують, що фізичне виховання дітей з особливими освітніми потребами виконує не лише оздоровчу, а й соціалізуючу функцію, оскільки сприяє формуванню навичок спілкування, розвитку емоційної сфери, зниженню тривожності та підвищенню самооцінки [1].

Наукові праці у сфері спеціальної педагогіки та адаптивної фізичної культури акцентують увагу на потребі переосмислення традиційних підходів до побудови занять з фізичної культури, зокрема в умовах інклюзивного освітнього середовища [4]. Підкреслюється важливість адаптації змісту навчання, добору відповідних методів, засобів і форм роботи, які відповідають індивідуальним потребам і можливостям кожної дитини [6].

Особливої уваги набуває питання інтеграції інклюзивного підходу в систему загальної середньої освіти, що передбачає не лише зміни у змісті освітніх програм, а й у способі організації педагогічної взаємодії, формуванні інклюзивної культури в колективі, професійному розвитку педагогів [2]. Незважаючи на позитивну динаміку в розробці теоретичних основ інклюзивного фізичного виховання, існує потреба у поглиблених прикладних дослідженнях, спрямованих на створення практичних інструментів реалізації інклюзії на уроках фізичної культури в умовах Нової української школи [5].

Вивчення чинної нормативної бази показало, що законодавчі документи створюють передумови для реалізації інклюзивного підходу у фізичному вихованні. Зокрема, закон України «Про освіту» закріплює право кожної дитини на якісну освіту в найближчому до місця проживання закладі освіти [3]. Концепція НУШ визначає інклюзивність як ключову цінність нової школи. Водночас чинні навчальні програми з фізичної культури не завжди враховують індивідуальні потреби дітей з різними нозологіями, що створює складнощі для практичного втілення інклюзивного підходу на уроках.

Уроки фізичної культури в інклюзивному класі мають низку організаційно-методичних особливостей, які відрізняють їх від занять у звичайних класах. Передусім педагогічний процес має враховувати широкий спектр індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами — від особливостей моторики, рівня фізичного розвитку до когнітивних і психоемоційних характеристик. Це вимагає від учителя фізичної культури високого рівня професійної гнучкості, чіткого планування й уміння адаптувати навчальний матеріал.

Під час таких занять навчальні завдання та рухові вправи змінюються відповідно до можливостей дітей з ООП. Використовуються спрощені форми вправ, знижується темп, зменшується навантаження, змінюється тривалість або спосіб виконання завдань. Одні й ті самі рухові дії можуть виконуватись у кількох варіантах: у повному обсязі, адаптованому або у вигляді окремих елементів. Урахування індивідуального темпу засвоєння матеріалу є необхідною умовою ефективного залучення всіх учнів до навчального процесу.

Особливу роль відіграє використання візуальних інструкцій, жестів, демонстрацій та інших невербальних засобів пояснення, що дозволяє забезпечити розуміння завдань дітьми, які мають труднощі зі сприйняттям вербальної інформації. Для підвищення залученості й орієнтування в просторі можуть застосовуватись кольорові маркери, спеціальні позначки, картки з малюнками або елементи музичного супроводу.

Успішне проведення інклюзивного уроку значною мірою залежить від взаємодії вчителя фізичної культури з асистентом учителя. Асистент допомагає дитині з ООП орієнтуватися, повторювати рухи, контролювати поведінку або емоційний стан. Водночас педагог має підтримувати доброзичливу атмосферу, стимулювати соціальну активність, розвивати позитивну самооцінку учнів та підтримувати їх мотивацію до рухової діяльності.

Значна увага приділяється соціалізації дітей з ООП через включення їх у колективні рухові завдання, ігри, командні естафети. Це не лише сприяє розвитку фізичних якостей, а й допомагає встановлювати комунікацію з однолітками, формувати відчуття приналежності до класного колективу, зміцнювати навички співпраці.

На практиці однією з найбільших проблем залишається нестача матеріально-технічної бази. У багатьох школах відсутній адаптований спортивний інвентар, необхідний для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату, порушеннями зору чи іншими функціональними обмеженнями. Спортивні приміщення часто не відповідають вимогам інклюзивного середовища, а вчителі змушені самостійно шукати способи адаптації навчального процесу.

Отже, організація фізичного виховання в інклюзивному класі є складним, але надзвичайно важливим процесом, що потребує комплексного підходу. Ефективність уроків значною мірою залежить від професійної підготовки вчителя, його здатності до педагогічної імпровізації, готовності працювати у команді та забезпечувати комфортні умови для всіх учнів. Такі заняття стають не лише засобом зміцнення здоров'я, а й інструментом розвитку соціальних зв'язків, формування толерантності та створення позитивного психоемоційного клімату в шкільному середовищі.

У процесі дослідження було зібрано інформацію про практичний стан організації інклюзивного фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти. Аналіз анкет, спостережень та бесід із педагогами засвідчив наявність низки труднощів, які суттєво ускладнюють ефективну реалізацію інклюзивного підходу під час уроків фізичної культури.

Однією з найбільш поширених проблем є недостатня обізнаність учителів фізичної культури щодо особливостей роботи з дітьми з різними нозологіями. Багато педагогів зізнаються, що не мають достатньої теоретичної та практичної підготовки з питань адаптивної фізичної культури, спеціальної педагогіки або інклюзивного навчання. Це призводить до невпевненості у виборі методів та засобів навчання, труднощів в оцінюванні можливостей учнів і небажання брати на себе відповідальність за роботу з дітьми, які потребують індивідуального підходу.

Крім того, педагоги часто стикаються з відсутністю чітких методичних рекомендацій, які б регламентували алгоритми дій під час роботи з учнями з ООП. Вони змушені покладатися на власний досвід або користуватися загальними програмами, що не враховують індивідуальних потреб конкретної дитини. Така ситуація ускладнює побудову збалансованого уроку, де всі учні могли б брати участь на рівних умовах.

Додатковою перешкодою є слабка комунікація між учителем фізичної культури та іншими учасниками освітнього процесу, зокрема асистентами вчителя, фахівцями інклюзивно-ресурсних центрів, психологами, батьками. Нестача міждисциплінарної взаємодії унеможливорює створення ефективної системи підтримки учня з ООП під час уроків фізичної культури. Часто вчителі не мають доступу до ІПР дитини або не отримують своєчасної інформації про стан здоров'я, рекомендації з навантаження тощо.

Також було зафіксовано труднощі організаційного характеру: дефіцит часу на планування індивідуальних занять, відсутність необхідного обладнання, непридатні для інклюзивного навчання спортивні приміщення. У деяких випадках наявність великої кількості учнів у класі ускладнює контроль за безпекою та залученням кожної дитини до активності.

Особливої уваги потребує питання емоційного комфорту дитини з особливими освітніми потребами. Вчителі відзначають, що такі учні нерідко відмовляються від участі в уроці через страх осуду, занижену самооцінку або фізичні обмеження. У таких випадках учителям доводиться не лише навчати, а й створювати психологічно безпечне середовище, в якому дитина почуватиметься прийнятою та підтриманою.

Отже, реалізація інклюзивного підходу на уроках фізичної культури стикається з низкою системних викликів, що потребують комплексного вирішення. Це стосується як педагогічної підготовки, так і організаційного супроводу, матеріального забезпечення, командної взаємодії та формування інклюзивної культури у шкільному середовищі.

Для підвищення ефективності інклюзивного фізичного виховання в умовах Нової української школи необхідно впроваджувати комплексний підхід, який враховуватиме індивідуальні особливості учнів, умови навчального закладу та професійний рівень педагогів. Важливим кроком є систематична підготовка вчителів фізичної культури, що включає не лише теоретичні знання з адаптивної фізичної культури та спеціальної педагогіки, а й практичні навички роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Така підготовка сприятиме підвищенню впевненості педагогів, допоможе формувати адекватні методики викладання та сприятиме якісній адаптації навчальних програм.

Не менш значущим є розроблення і впровадження чітких методичних рекомендацій та адаптованих навчальних програм, які передбачають варіативність завдань і форм роботи, відповідних рівню розвитку кожного учня. Це дозволить забезпечити індивідуалізацію навчального процесу та рівні можливості для всіх дітей, незалежно від їхніх фізичних чи когнітивних особливостей.

Важливо активізувати міждисциплінарну взаємодію між учителями фізичної культури, асистентами, психологами, медичними працівниками та батьками, що дасть змогу краще розуміти потреби кожної дитини і створювати максимально комфортне та безпечне навчальне середовище. Регулярні консультації та спільне планування занять сприятимуть підвищенню якості інклюзивного навчання.

Крім того, слід удосконалювати матеріально-технічне забезпечення шкіл, забезпечуючи наявність адаптованого спортивного інвентарю, спеціального обладнання та безпечних умов для проведення уроків фізичної культури. Розробка інноваційних навчальних засобів, зокрема ігрових та тренувальних матеріалів, адаптованих до потреб учнів з ООП, є перспективним напрямом для розвитку інклюзивного фізичного виховання.

Особливу увагу потрібно приділяти формуванню позитивного психологічного клімату в класі, де кожен учень відчуватиме підтримку та мотивацію до рухової активності. Впровадження інтерактивних та командних форм роботи допоможе розвивати навички співпраці, толерантність і соціальну адаптацію дітей.

Удосконалення організації інклюзивного фізичного виховання має відбуватись на кількох рівнях: підвищення кваліфікації педагогів, розробка методичних матеріалів, активізація командної взаємодії, покращення матеріально-технічної бази та створення сприятливого емоційного середовища. Лише комплексне вирішення цих завдань забезпечить реалізацію принципів інклюзії і сприятиме всебічному розвитку учнів у сучасній Новій українській школі.

Формування професійної готовності вчителя фізичної культури до роботи в умовах інклюзивного навчання є складним і багатогранним процесом, що передбачає розвиток не лише фахових знань і навичок, а й педагогічної чутливості, емпатії та готовності до постійного самовдосконалення. Для успішної організації інклюзивних уроків педагог повинен володіти теоретичними знаннями з адаптивної фізичної культури, розуміти особливості різних категорій дітей з ООП, знати принципи побудови диференційованих програм та методик навчання.

Важливою складовою професійної готовності є розвиток практичних умінь адаптувати зміст і форми навчання до індивідуальних можливостей учнів, організовувати безпечне й комфортне освітнє середовище, а також ефективно взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу – асистентами, психологами, медичними працівниками та батьками. Така міждисциплінарна співпраця допомагає створити комплексну систему підтримки дитини в навчальному процесі.

Велика увага в підготовці вчителів фізичної культури приділяється формуванню комунікативних навичок, які необхідні для налагодження довірливих стосунків із дітьми та їхніми родинами, а також для ефективного управління колективом у інклюзивному середовищі. Педагог

має вміння мотивувати учнів до активної участі у фізкультурних заняттях, підтримувати їх емоційний стан, формувати позитивну самооцінку й навички взаємодопомоги серед однолітків.

Не менш важливою є психологічна готовність учителя – уміння адаптуватися до непередбачуваних ситуацій, сприймати помилки як частину навчального процесу, зберігати терпіння і толерантність. Формування такої готовності відбувається через постійне підвищення кваліфікації, участь у тренінгах, майстер-класах, обмін досвідом із колегами.

Особливу роль відіграють сучасні освітні програми і курси, які орієнтовані на підготовку педагогів до роботи в умовах інклюзії. Вони включають теоретичні блоки, практичні заняття, стажування в інклюзивних закладах, що дозволяє майбутнім вчителям здобути комплексні компетентності і впевненість у власних силах.

Професійна готовність вчителя фізичної культури до інклюзивного навчання формується на основі системного підходу, що охоплює поглиблену теоретичну підготовку, розвиток практичних навичок, психологічну стійкість та здатність до міждисциплінарної співпраці. Від рівня цієї готовності залежить ефективність реалізації інклюзивних освітніх програм і якість фізичного виховання дітей з особливими освітніми потребами.

Висновки. Інклюзивне фізичне виховання в умовах Нової української школи є надзвичайно важливим складником сучасного освітнього процесу, що сприяє всебічному розвитку учнів з особливими освітніми потребами та створенню гуманного і толерантного шкільного середовища. Аналіз сучасного стану науково-педагогічних досліджень засвідчує активний розвиток теоретичних і практичних напрацювань у сфері адаптивної фізичної культури, проте вказує на необхідність подальшого удосконалення методичних підходів та підвищення кваліфікації педагогів.

У результаті дослідження було виявлено, що організація уроків фізичної культури в інклюзивних класах вимагає комплексного підходу, що передбачає диференціацію навчальних завдань, адаптацію рухових вправ з урахуванням індивідуальних можливостей учнів, застосування різноманітних методичних прийомів і засобів, які сприяють кращому розумінню матеріалу і залученню дітей до активної рухової діяльності. Важливим фактором успіху є також ефективна співпраця вчителя фізичної культури з асистентами вчителів, фахівцями і батьками, що дозволяє створити систему підтримки для кожного учня.

Водночас були виявлені основні труднощі, які гальмують процес впровадження інклюзивного підходу у фізичне виховання. До них належать недостатня професійна підготовка педагогів, нестача чітких методичних рекомендацій, організаційні проблеми, відсутність адаптованого спортивного інвентарю та матеріально-технічної бази, а також емоційні бар'єри у дітей з ООП. Для подолання цих перешкод необхідно системно працювати над підвищенням кваліфікації вчителів, удосконаленням нормативно-методичного забезпечення та створенням комфортних умов для навчання.

Особливу увагу слід приділити формуванню професійної готовності вчителів фізичної культури, яка передбачає не лише опанування теоретичних знань і практичних умінь, але й розвиток педагогічної чутливості, комунікативних навичок, психологічної стійкості та здатності до міждисциплінарної взаємодії. Підготовка педагогів повинна здійснюватися в умовах сучасної освітньої системи з використанням інноваційних форм і методів, що сприяють підвищенню їх компетентності у сфері інклюзії.

Таким чином, ефективне впровадження інклюзивного фізичного виховання в Новій українській школі є складним, але цілком реальним завданням, що вимагає об'єднання зусиль педагогічної спільноти, адміністрації закладів освіти, державних структур та батьків. Тільки комплексний підхід до організації навчального процесу, орієнтований на індивідуальні потреби учнів, може забезпечити гармонійний розвиток дітей з особливими освітніми потребами, сприяти їх соціалізації, зміцненню здоров'я і формуванню позитивної життєвої позиції.

Література:

1. Блавт О. З., Козіброда Л. В. Розвиток інклюзивного фізичного виховання у закладах вищої освіти України у сучасному вимірі. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 10. С. 45–52. DOI: 10.5281/zenodo.13857781.
2. Бондар Т., Мельник Д., Голуб В., Бондар А. Актуальні проблеми фізичного виховання дітей шкільного віку в умовах інклюзивного середовища. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2024. № 10(183). С. 60–65. DOI: 10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).10.
3. Верховна Рада України. Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380.
4. Загура Ф., Зубрицький Я. Впровадження адаптивної фізичної активності у інклюзивне фізичне виховання здобувачів вищої освіти з інвалідністю. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12, № 8. С. 27–33. DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i8-004.
5. Теліус В. В., Семененко В. П., Моспан С. І., Применко О. М. Інклюзивна освіта у фізичній культурі в умовах Нової української школи. *Olympicus*. 2024. № 2. С. 135–140. DOI: 10.24195/olympicus/2024-2.24.
6. Чопик М. Переваги та проблеми фізичного виховання в Новій українській школі. Матеріали конференцій МЦНД. Івано-Франківськ, 2024. С. 262–264.

References:

1. Blavt, O. Z., & Kozibroda, L. V. (2024). Rozvytok inkluzyvnogo fizychnoho vykhovannia u zakladykh vyshchoi osvity Ukrainy u suchasnomu vymiri [Development of inclusive physical education in higher education institutions of Ukraine in the modern dimension]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky*, 10, 45–52. DOI: 10.5281/zenodo.13857781 [in Ukrainian].
2. Bondar, T., Melnyk, D., Holub, V., & Bondar A. (2024). Aktualni problemy fizychnoho vykhovannia ditei shkilnoho viku v umovakh inkluzyvnogo seredovyscha [Current issues of physical education for school-age children in an inclusive environment]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni M. Drahomanova*, 10(183), 60–65. DOI: 10.31392/UDU-nc.series15.2024.10(183).10 [in Ukrainian].
3. Verkhovna Rada Ukrainy. (2017). Zakon Ukrainy «Pro osvitu» № 2145-VIII vid 5 veresnia 2017 roku [Law of Ukraine “On Education” No. 2145-VIII, September 5, 2017]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. №. 38–39, St. 380. [in Ukrainian].
4. Zahura, F., & Zubrytskyi, Ya. (2024). Vprovadzhennia adaptivnoi fizychnoi aktyvnosti u inkluzyvne fizychno vykhovannia zdobuvachiv vyshchoi osvity z invalidnistiu [Implementation of adaptive physical activity in inclusive physical education of students with disabilities]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka*, Vol. 12, Is. 8, 27–33. DOI: 10.31110/2616-650X-vol12i8-004 [in Ukrainian].
5. Telius, V. V., Semenenko, V. P., Mospan, Ye. I., & Prymenko, O. M. (2024). Inkluzyvna osvita u fizychnii kulturi v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Inclusive education in physical culture in the context of the New Ukrainian School]. *Olympicus*, 2, 135–140. DOI: 10.24195/olympicus/2024-2.24 [in Ukrainian].
6. Chopyk, M. (2024). Perevahy ta problemy fizychnoho vykhovannia v Novi Ukrainskii Shkoli [Advantages and problems of physical education in the New Ukrainian School]. *Materialy konferentsii MTSND*. Ivano-Frankivsk. S. 262–264. [in Ukrainian].

Shchekotylyna Natalia

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF INCLUSIVE PHYSICAL EDUCATION IN THE CONDITIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

In the current conditions of reforming the educational system of Ukraine, the issue of ensuring equal opportunities for education of children with special educational needs is of great importance. The organization of inclusive physical education in the conditions of the New Ukrainian School (NUS) is of particular relevance, because physical education contributes not only to the harmonious physical development of the child, but also to the development of social competencies, psychological adaptation and the formation of positive self-esteem. At the same time, the implementation

of an inclusive approach requires theoretical, methodological and organizational principles that take into account the peculiarities of the physical, mental and social development of students with various disorders.

The purpose of the study was to identify the features of the organization and methodological support of inclusive physical education in the New Ukrainian School, analyze the factors that contribute to or hinder the effective implementation of the inclusive approach, as well as identify areas for improving the professional readiness of physical education teachers.

To achieve the goal, theoretical methods were used: analysis of scientific and pedagogical literature, regulatory and legal documents, generalization of experience of practical activities in inclusive classes. Empirical methods included observation of lessons, questionnaires of physical education teachers, assistant teachers and parents, as well as interviews with specialists.

The results of the study showed that the effective organization of inclusive physical education requires the use of differentiated exercises and adapted equipment, close cooperation between teachers, psychologists and parents, as well as continuous professional development of teachers. The main difficulties are the lack of material and technical base, the low level of training of teachers for inclusion and the complexity of managing the multi-level composition of students in the classroom. At the same time, the introduction of innovative methods and an interdisciplinary approach significantly improves the quality of physical education of children with SEN.

The study paid special attention to the formation of teachers' professional readiness, which includes not only special knowledge and skills, but also an understanding of the psychological aspects of interaction with children with special needs. The importance of state support and development of the system of continuing education of teachers as a guarantee of successful inclusion in physical education is also emphasized.

The results obtained can be used in the development of methodological recommendations and professional development programs for teachers to improve inclusive practice in physical education in NUSh, and will also contribute to the formation of an inclusive educational environment that meets modern standards and the needs of society.

Key words: professional training, inclusive environment, special educational needs, innovative approaches, adaptive physical education.